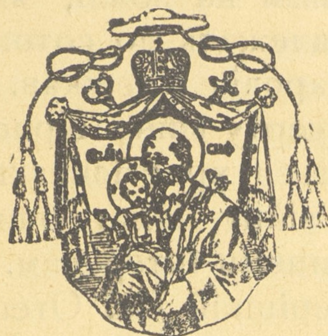
РІК 1938. Лютий. Ч. II.

ПЕРЕМИСЬКІ ЕПАРХІЯЛЬНІ

ВІДОМОСТИ

Ч. 355. — В справі святочного обходу з нагоди 16. річниці коронації Папи Пія XI.

В дні 12. лютого ц. р. припадає 16. річниця коронації теперішнього Святішого Отця Пія XI.

Поручається Всеч. Отцям Душпастирям і Катихитам відправити з цеї нагоди благодарну Службу Божу з добре приготовленою принагідною проповідю, а по Службі Божій відспівати перед виставленими Найсв. Тайнами »Тебе Бога хвалим« і поблагословити вірних. Перед тим належить заохотити вірних до громадного приняття св. Тайн та до молитов у намірені Святішого Отця і пригадати їм, що за участь у торжественнім богослуженні в день вибору згл. коронації Папи можна позискати такі відпусти: 1) повний відпуст під умовинами: сповідь, св. Причастя і молитва в наміренні Св. Отця; 2) частний відпуст 10 літ для тих, що побожно і зо сокрушеним серцем взяли участь в богослуженні.

Важна річ є добре приготовлена проповідь, у котрій треба вказати вірним на незвичайно важкі і ворожі для Церкви відносини, серед котрих приходиться правити нею Христовому Намісникови. Божому Провидінню належиться особливіша подяка від усіх християн-католиків за те, що

в тих бурхливих часах післало Церкві неустрашимого Оборонця Божої Правди на землі, який править сотками міліонів вірних, що належать до соток розсварених ворогуючих поміж собою народів і держав. Сьогодні є цілі держави, які виповіли отверту війну Христови і Його Церкві, а другі, хоч і рахуються християнськими, ведуть проти неї неменше небезпечну війну намагаючись підчинити Церкву своїм дочасним політичним інтересам. Мимо несприятливих відносин здобув теперішній Св. Отець для Церкви значні осяги. Найбільшим Його бажанням є, щоби всі вірні якнайтісніше лучилися за посередництвом своїх Епископів з Головою Церкви та щоби під їх проводом працювали над обновою Христого Царства в родиннім і суспільнім життю.

Сплатимо Святішому Вітцеві наш довг вдяки і дамо вияви щирого привязання до Його Особи, якщо будемо в наших молитвах поручати Богу Його здоровля, журби і труди та причинемося до того, щоби Христос царював у наших родинах й у нашій суспільности.

Ч. 412. — Речинець іспитів конкурсових о душпастирські бенефіції в р. 1938

Іспити конкурсові о душпастирські бенефіції відбудуться цего року в днях 17 і 18 травня і 18 і 19 жовтня.

До іспиту конкурсового належить зголоситися на пів місяця перед речинцем іспиту.

Священики, що перший раз здають іспит, обовязані зазначити в поданню, чи і коли зложили іспит з догматики, моральної і церковного права, а перед самим іспитом предложили письменно вироблені проповіди згл. егзорти.

Ч. 413. — Речинець іспитів з догматики, моральної і церковного права в р. 1938.

Іспити з догматики, моральної і церковного права відбудуться цего року в днях 16 травня і 17 жовтня.

До іспиту з догматики приступають священики висвячені в р. 1937, до іспиту з моральної священики висвячені

в р. 1936 а до іспиту з права священики висвячені в р. 1935. В тих самих реченцях є обовязані приступити до іспитів зі згаданих предметів ті священики, що були покликані в попередніх роках і ще досі їх незложили.

Вкінці пригадується, що священики, які не зложили повищих іспитів не будуть допущені до іспиту конкурсового, хиба що предложилиб умотивоване оправдання, для яких причин до згаданих іспитів не приступили.

Ч. 6201. — В справі поборювання неграмотности.

В останніх часах чуємо з ріжних сторін часті нарікання на неграмотність уже не тільки по седах але й по містах. Часто нарікають священики, що шкільні діти не вміють читати в рідній мові й тому не можуть користати з молитовників. Тесаме зустрічаємо у старших.

Неграмотність це явище не тільки принижуюче громаду, серед якої живуть неграмотні одиниці, але заразом і небезпечне для Церкви, бо по перше утруднює душпастиреві працю над занедбаними вірними а по друге неграмотний найлекше дається перетягнути на сторону ворогів Церкви, обряду і рідного народу. Католицька Церква має найбільші заслуги за ширення освіти в масах вірних у цілім світі а з окрема в нас. Недавні ще ті часи, коли всі школи по селах були виключно під опікою Церкви. А треба додати, що Церква робила все те безкорисно в тім пересвідчені, що освідомлений грамотний християнин більше може принести користи для своєї душі і для Церкви як неграмотний.

У боротьбі з неграмотністю священики повинні бути заінтересовані більше як усі інші стани. Якщо в парохії є більше число неграмотних, повинен священик доложити старання, щоби для тих забутих його парохіян зорґанізовано відповідний курс читання і писання, при читальні або при церковнім брацтві. На протязі одної зими по довгих вечорах можна при невеликих заходах і добрій волі одиниць зліквідувати анальфабетизм вповні. Якщо задля ріжних причин не може такого курсу зорґанізувати священик, то нехай піде на зустріч установам і орґанізаціям. що такі курси уладжують, нехай дасть їм поміч і підпертя по си-

лам. Справи цеї не повинен лишати зовсім на боці, бо інакше її може взяти в руки хтось такий, хто разом з азбукою і штукою писання вирве його парохіянам із серця любов до Церкви, обряду й рідного народу.

При уладжуванні того роду курсів треба мати на увазі відповідні постанови світських законів.

Ч. 362. — В справі зголошень на великопостні реколєкції.

Секретаріят Чина св. Василія Вел. оголошує: „Зголошення на великопостні реколєкції для вірних, інтелігенції та шкільної молоді приймаємо до 5 лютого ц. р. У зголошеннях зазначити: парохію (в містах ще: улицю і число дому), пошту, деканат, Єпархію і залізничу стацію. На відповідь долучити поштові марки або 2. поштові листівки.

На листи по 5. лютого не відповідаємо.

Від Секретаріяту Чина св. Василія Вел. Галицької Провінції, Львів І, вул. Жовківська 36 (Lwów I, Żółkiewska 36).“

Еписк. Ординаріят звертає увагу всіх ОО. Душпастирів на повище оголошення.

ХРОНІКА.

Канонічну інституцію одержали:

Ч. 6365. о. Гичко Микола — Дзвиняч.

Ч. 1. о. Шерстило Ілля — Смереків.

Завідательства одержали:

Ч. 1. о. Скавінський Петро — Липовець.

Ч. 101. о. Грушкевич Клим — Сприня.
Ч. 251. о. Данилків Іван — Стрілки.

Померли.

о. Лозинський Йосиф пар. Стрілок 30. XII. 1937.
о. Юзьвяк Михайло пар. Брониці 12 І. 1938.

Душі їх поручається молитвам Всеч. Духовенства.

Від гр. кат. Єп. Консисторії.

Перемишль, дня 1. лютого 1938.

о. Микола Грицеляк
канцлер.

† ЙОСАФАТ
Єпп.

Накладом гр. кат. Єп. Консисторії в Перемишлі
З друкарні гр. кат. Капітули в Перемишлі.

II. ЧАСТЬ.

—▬—

о. Др Володимир Голинський.

МІСІЇ МІЖ ПОГАНАМИ.

ВСТУП.

„Всѝ ѧзы́цы є҆ли́ки сотвори́лъ є҆сѝ, пріи́дꙋтъ, и҆ поклони́тсѧ пред̾ тобо́ю, Гд҃и, и҆ прославѧ́тъ и҆́мѧ твоѐ". (Пс. 85.8).

Проблема поширювання віри, що її визнавцями удостоїлися ми бути в Бога, питання вселенського апостоляту в цілій його ширині та розумінні Католицької Церкви, справа навернення поган є так мало у нас знана, що ще довго треба буде її розбирати, про неї писати й проповідати від самих основ. На цьому відтинку не придбали ми ніякого досвіду, не маємо ніякої традиції, що й нам самим приходиться прокладати дорогу та закладати початки. Не входимо в причини, чому давніще в нас не було заінтересування проблемою поширювання того Христового Царства на землі, бо це не є ціллю цієї розвідки. Додамо тільки те, що ці причини не завжди оправдують нашу неучасть у Богочоловічому ділі спасіння стільки соток мільйонів людських душ, що ще находяться поза Церквою. Одначе факт незаінтересування попередників не може бути для нас ні законом, ні засадою. Не сміємо казати: так було, так є, отже нехай і дальше так буде. Правдою є, що так було в недавньому минулому, але не завжди так було. Не було воно так в початках Унії, за часів великих двигунів нашого релігійного відродження в XVII. столітті.

Та як би воно в минулому не було, у майбутньому мусить і повинно бути так, як це є у других католицьких народів, як це є в цілій Катол. Церкві, по всі часи її існування. У чудовій симфонії богочоловічого апостоляту, ширення Царства Божого на землі, не сміє бракувати голосу Українців, так само як не бракує там ніякого іншого народу.

На цьому полі мусимо відновити й оживити кличі й ідеї великого апостола, Митрополита Рутського, що його ювілей 300 ліття смерти добігає до кінця. Згаданим ювілеєм, що в нашій дієцезії найшов поосібний відгук, наша Церква вшанувала память одного з найвизначніших своїх Єрархів. Рутський, великий реформатор церковного життя, на всіх його відтинках. Чернечий стан, світське духовенство, рідне шкільництво вийшли з рук Рутського неначе в новій шаті. Дальше — Рутський оборонець нашої Церкви перед затіями ворогів, він двигун її престіжу, ініціятор українського Патріярхату. При тім він великий праведник, гідний почести святих.

Коли однак вглянемо в духа Рутського, та схочемо назвати саме джерело його вийняткових прикмет і геройських нераз починів, то наглядно видко, що тим джерелом цілючим є в нього свідомість свойого апостоляту, свойого післаництва. Апостолят — ось синтеза Рутського. І кожній його чин, кожня його подорож, кожній крок, кожня фундація, кожне письмо, так до своїх наставників, як підданих, кожня його промова в Соймах, зїздах, чи соборах, носить на собі блискуче знамя апостоляту.

Щоби Ювілей Митроп. Рутського не проминув тільки на якійсь спорадичній згадці, як це буває з ріжними людськими »ювілеями«, треба нам, його синам у вірі, розбудити, пізнати, полюбити й перенятися духом апостоляту. Найкраще вшануємо память Рутського, коли його ювілей закріпимо діяльним розбудженням його духа, як підіймемо його прапор, підемо його слідами й дорогами і станемо на цьому підложі, що на ньому Він удостоївся від Христового Намісника назви Колони Христової Церкви. Підложя ж це — то апостолят. Дух Рутського — дух апостола, чин Рутського — чин апостола, ідеал Рутського, — ідеал апостола, память Рутського — память апостола, наслідування Рутського — наслідування апостола, культ Рутського — культ апостола, кому дорогий Рутський — тому дорогий апостолят.

Оця розвідка має на цілі познакомити Всечесне Духовенство з проблемою вселенського апостоляту в розумінні Христової Церкви, що знаний під іменем католицьких місій, а познакомивши, заохотити до участі в них. Розглянемо

тут саме поняття місійного апостоляту, наш обовязок участи в ньому, якими засобами ми, Священики Українці, працюючи на своїх станицях, можемо причинитися до місійної акції, які є місійні організації, тощо.

I. Зміст місійної проблеми.

„Да свѧтитсѧ ймѧ твоє, да прїйдет цѣрствїе твоє...“

Як у кожній іншій проблемі, так само в місійній справі треба якслід зясувати передусім саме питання про що річ іде й що слід розуміти, а чого не треба розуміти під місійною проблемою. Ясне поставлене питання, причиняється до його належного розуміння й розвязки. Улекшує орієнтацію в різних поняттях, чи проблемах споріднених із нею головно тоді, коли справа йде про діло так скомпліковане, що ним є місійна діяльність.

Беручи справу загально, зміст поняття місій зрозумілий вже зі самого слова місії, що його значення відоме. Це іменно: змагання покликаних до того ширити Царство Боже на землі. І це поняття рівно ж добре відповідає місіям внутрішнім, як і зовнішнім. У місіях внутрішних також йде справа про ширення Царства Божого, але радніш вглуб, квалітативно (якістево), а в місіях зовнішних ширення береться в стислім значенні, цебто експанзивному розрості Божого Царства. У першому випадку супонуються вірні, що находяться в лоні Церкви, в другому ж люди поза Церквою, в околицях де Церкви нема. Місії в першому значенні полишаємо на боці, вони до нашої теми не належать, тут буде бесіда про місії у стислому значенні, тобто про місії зовнішні.

Зовнішні місії не завжди розуміють люди правильно Буває, що хибно їх зрозумівши, не знають як відповісти на деякі закиди проти місійної акції. Як хтось ціллю місії буде вважати спасіння душ, то хоча на ділі в місійній праці річ іде о спасіння душ, всеж таки годі йому буде зрозуміти, чого нам шукати за невіруючими як такими, що їх спасення в небезпеці — десь далеко за морями, коли їх повно таки біля нас. А тому, що сорочка блище ніж кожух, отже треба радніш старатися про спасіння тих близьких. — Все це було би правдою, якщоб не було оперте

на помилковому розумінні самого засновку, на недорозумінні місійної акції. Цілею зовнішних місій це ширення, отже заснування й закріплення Божого Царства. Боже Царство замикає в собі два елементи, що мусять виступити правильно й гармонійно. Тут річ іде про добро Творця й творіння. Про яке добро Творця та про яке добро людини йде справа розберемо окремо, хоча на ділі вони від себе не віддільні.

Перше й найважніще, це добро Творця, що не може бути інше, ніж належна Йому Слава. Хоча Божа слава буде в ріжних вчинках людини, в житті по його святій Волі, всеж таки слава божа сама в собі від розумної людини має місце тоді, коли людина правильно пізнає свойого Творця й Пана, а пізнавши Його, належно почитає. Обовязок почитання, культу Бога пливе з того простого факту, що все, що поза Богом, є його творінням, від Бога у своїм бутті залежним і все, що є, Його є. Богові належиться поклін не тільки від якогось одного народу, чи народів одної раси, не тільки на одному якомусь місці, чи хочаб в якійсь полосі землі, але від усіх народів із усіх усюдів, на кожнім місці Божого владицтва. „Достойно єсть і праведно тебе пѣти, тебе благословити тебе хвалити, тебе благодарити тебѣ покланятися на всяцѣм місці владичествія твоєго“ (Літур. Золот.). Ходить про славу Імени Бога, про це, щоб здійснилися слова молитви Господньої „Да святиться Імя Твоє“. Господь Н. І. Христос даючи нам зразок молитви, навчив нас заразом й того, про що ми повинні благати Бога — Вітця. Перше прохання, це слава Божого Імення, щоб святилось Його імя, очевидно, всюди як на небі так і землі.

В культі Бога перше й найчільніше місце занимає жертва. Жертвою бо узнаємо Бога, як найвищого Пана цілого творіння. Зі зміною розуміння нашої залежности від найвищого Єства, зміняється культ і жертва. В природних релігіях їх жертви є походження природного. В таких жертвах люди самі собі установили де, коли, хто й що можна приносити в жертву подібно, як і самі собі витворили почитання божества. — В обявленій релігії, що нею є Христіянство, є й обявлена жертва. Силою Божої установи, абстрагуючи вже від Агнця, ми знаємо, що одиноко обявлена жертва є мила Богові, що

тільки вона віддає гідну шану його Імені. Тому що тільки ця жертва є мила Богові, повинна вона приноситися від усіх народів. В місійній акції річ іде про це, щоби всі інші жертви, що їх видумали собі люди, усунути, а завести одну, правдиву, Богові милу, Ним установлену Жертву чисту. Про цю жертву говорив уже пророк Малахія (I. 11). Занѐ ѿ востѡ́къ со́лнца и҆ до за̑падъ и҆́мѧ моѐ просла́висѧ во ꙗ҆зы́цѣхъ, и҆ на всѧ́комъ мѣ́стѣ ѳv҆міа́мъ прино́ситсѧ и҆́мени моемꙋ̀, занѐ ве́ліе и҆́мѧ моѐ во ꙗ҆зы́цѣхъ". Ось жертва месіянська, вселенська (від сходу до заходу, від усіх народів), чиста, що має заняти місце всіх інших жертв, усіх народів не виключаючи народу вибраного, який у Стар. Завіті мав жертви оперті на обявленні. Людство має тепер тільки одну правдиву жертву: нею є Жертва принесена на Голготі, а відтак безкровним способом повторювана на престолах. Церква, що їй поручено продовжати Відкуплення та стояти на сторожі Божих прав, має стислий обовязок дбати, щоби Богові приношена була вибрана Ним жертва, по всій землі. Цього обовязку Вона занедбати не може, без спроневірення свойого післанництва в людському роді, без провини супроти Свойого Божественного Основника, Христа Господа. Само зрозуміле, що в справі правильного богопочитання, в справі божих прав зокрема заінтересовані священики, чи то як слуги Церкви, чи то як учасники у вічному священстві Ісуса Христа, що є заразом Священиком і Жертвою.

Друге добро, що його приносить Царство Боже, це добро вірних, добро людей. В ширенні Царства Божого діємо на добро не тільки Бога, але й людей, що подібно як ми, є його творінням і носять на собі Його образ. Місійна акція має на цілі подати людям, що не знають правдивого Бога, не належать ще до Церкви й не користають з ласк Відкуплення пізнання Правди, правдивого Бога, через св. Тайну Хрещення приєднати до числа вірних, вчинити членом містичного Христового Тіла та учасником ласк Відкуплення, увільнити від первородного гріха, з оков і неволі сатани, а вчинити сином божим та наслідником вічного життя. Коротко кажучи ходить про спасення душ, тих безчисленних людських істот, що ще тепер по 19. віках від часу Відкуплення, не користає з Його овочів, не почитає правдивого Бога, а віддає поклін ділам своїх рук.

Ось, коротко зясовані, неначе два боки Божого Цар-

ства, що його поширення має на цілі місійна акція. Елемент перший, себто добро Бога, є важніший від другого, і становить істотну частину формальну. Передусім правдивий культ правдивого Бога. Усе ж друге, хоча й суттєве, та не найважніще.

Оба ці добра, як сказано, йдуть заєдно в парі. На ділі одну й другу ціль осягаємо з хвилею, коли в краях і між поганськими народами основано Церкву як видиму спільноту, живучу клітину Христового містичного Тіла, що живе і діє в напрямі, всказанім самим Христом. Коли це осягнемо, тоді те місце чи даний нарід перестає бути предметом зовнішніх місій, тоді місійна акція кінчиться.

Зо сказаного можна поробити деякі висновки, а заразом відповісти на поставлений в горі, а такий частий, навіть у побожних людий закид. — Справа навертання різних безвірків, що живуть коло нас, ніколи не може оправдати нашого незаінтересування зовнішніми місіями, чи навертанням поган. Якщо місії мали б на цілі тільки спасіння душ, тоді годі булоби відповісти на закид. Тимчасом у зовнішних місіях мається на цілі оснування видимої Церкви, там де її нема. Річ у тому, щоби дати невірним можність прийти до пізнання правди, користати зі св. Тайн, стати учасниками правдивої жертви, користати із душпастирського проводу та всіх дарів, що їх св. Мати Церква від Спасителя посідає й роздає всім, що з них хочуть користати.

Послідовно близькі нам безвірки, в нашому ж таки довкіллі, що їх ніколи ніде не бракує, находяться в цілком іншім положенні відносно засобів спасіння між погани в околицях, де нема Церкви. У нас Церква, правильно зорґанізована, живе своїм життям; кожний має вільний доступ до неї, кожен може слухати науки, що її безустанку голосять душпастирі, може брати участь в Богослужбі. Нікому не заборонений доступ до св. Трапези так само, як до інших добродійств, що їх обильно роздає Христова Обручниця. У нас кожний може мати священика при смертній постелі, дістати св. Напуття й перейти в вічність із усміхом Надії, що оглядатиме Бога лицем в лице. Колиж хтось не хоче користати з тих засобів спасіння, то сам бере на себе цілу вину свойого затрачення. На це не має ради. Не можливе взагалі когонебудь змусити користати

з добродійств спасіння. Усякий примус на тому полі противний самим основним правдам Нового Завіту, законові Ласки. Причина в цьому, що акт віри включає в собі свобідний акт волі.

Цілком відмінне положення поган, де не має Церкви. Вони не в силі користати зі засобів спасіння без ніякої вини зо свойого боку. Вони не знають Бога, не хвалять Його, не призивають Його святого Імення, бо не знають Його. »Якже ж можуть призивати його, що в нього не увірили? А як можуть увірити, котрого не чули? А як можуть почути без проповідаючого?« (Рим. X. 14). Ось безвихідність положення поган. Кілько там найшлосьби душ, що може більше цінили б це щастя та користі, що ним являється приналежність до Церкви...

А втім ніде не сказано, що всі люди увірять і приймуть Боже Царство. Христос виразно заповів і повчив своїх Апостолів, як вони повинні заховатися там, де їх не приймуть. Посилаючи своїх учнів велів їм Христос проповідати й навчати всі народи, а не всіх поодиноко взятих людий. Можуть одиниці а то й цілі громади не приняти Христової науки, це однак не може стояти на перешкоді експанзії Церкви. Неприйняття Христової науки вказує на ролю подвигу свобідної волі кожньої людини в ділі, звязанім із її спасінням. Яку могутню ролю у справах віри відограє вольовий чинник людини, про це знає кожний душпастир, що у своїм уряді мав нагоду, а може й мусів, стрінути якогонебуль сектанта чи хочаби ліберала. Зрештою, якщо б Апостоли були придержувалися засади, що годі дальше голосити Євангелію, доки не стануть віруючими всі без винятку мешканці Єрусалиму, чи Палестини — то певно й до сьогодня Христова віра не була б вийшла й поза межі Галилеї. Свідомі науки, що її чули від Божеського Учителя, вони мало уважали, яке число людий повірило їхнім наукам, тільки основували Церкви, лишали „старійших" тобто священиків, щоби сторожували над розростом посіяного зерна, самі ж мандрували дальше, засновували заєдно нові церкви, голосили Веселу Новину, щоб бути Христовими свідками »аж до краю землі«. (Діян І. 8). Маючи такий зразок розуміння вселенського апостоляту, ми не можемо оправдувати своєї неприяви в місійній акції фактом існування неві-

руючих біля нас, потребою їхнього навернення, так само як ніякими іншими нашими місцевими потребами.

Зо сказаного можемо зрозуміти, яка істота та ціль місійної акції. З черги слід нам застановитись, до кого належить подбати за експанцію Церкви й оснування її там, де її ще нема? Лишаючи на боці ділання Божої ласки, що без неї тут ні кроку вперід, кожній віруючий відповість, що діло місій торкається самої Церкви. І так воно є. Продовжувати чин Відкуплення поручено Церкві. Однак Церкву можна різно розуміти. До зрозуміння нашої теми треба мати перед очима наступні моменти: 1) Церкву ділимо на навчаючу й віруючу. Поділ цей засадничий. Інші права й обовязки однієї, інші ж другої. Оцей поділ треба якслід вибити, кілько разів говориться про учительський уряд Церкви, або Його виконування. В місійному ділі учительський уряд очевидно заанґажований. Тому все, що з ним вяжеться, має в місійній акції окреме приміненння та грає визначну ролю. 2) Згідно зі станом Церкви на землі — вона називається воююча — можна розглядати Церкву на тлі порівнання до боєвого фронту між Царством Світла а царством темноти. Де відбувається правильна війна там маємо воюючі сторони; на фронті військо, що чинно бореться за кордони своєї Батьківщини; далі ґенеральний штаб, що його завданням кермувати цілою боєвою силою. Так керманичі, як і фронтовики у всіх своїх плянах, приказах та виконанні залежні від третього чинника тобто від запілля. Подібно діється в місійній акції. І тут маємо затяжну, довго тревалу борню. І тут є керманичі: це правляча й навчаюча Церква, що в нашому випадку свою власть виконує через окремий орґан, Конґреґацію Поширення Віри. І тут маємо комбатантів — місіонарів, що полишивши усе, що лише дороге може бути їхньому серцю, пішли на фронт, де борня на життя й смерть, не за добра дочасні, проминаючі, але за душі, за їх життя вічне, за Божі права. Вкінці маємо тут і запілля, що від нього залежні керманичі у своїх потягненнях, а фронтовики у своїх починах. І хоч усі згадані чинники прямують до тої самої цілі, всеж таки різні їх дороги і неоднакові способи іхнього ділання. Інше завдання інший, спосіб праці місіонарів і керівників, а інший запілля. Перші ділають безпосередно в напрямі поширення Церкви, другі тільки

посередно можуть причинитися до цього діла. І саме тут треба мати перед очима основну різницю, що заходить між місійнею акцією, а місійним співділанням. Місійна акція, або просто зовнішні місії, це апостольська діяльність католицьких місіонарів між поганами (або єретиками), що має на цілі заложити Церкву, як одинокий звичайний спосіб спасіння. Це діло відповідне до цього підготованих висланників, місіонарів Церкви. У переведенні його люди запілля мало можуть говорити, вже то тому, що зі справою не обізнані, вже то тому, що до них вона не належить.

Місійна співпраця, що має на цілі підмогу місіям, це орґанізація запілля. Тут розуміємо всі ті почини, що мають на цілі розбудити духа апостоляту всіх вірних, щоби кожній по своїм силам причинився до поширення віри, що її сам визнає. До тих починів належать: місійні студії, пізнання всіх проблєм звязаних із ширенням віри, (причини неуспіхів, вислідів і осягів, завдань часу), ширити це пізнання між другими, заохочувати вірних до участи в місійнім співділанні способом таким, який в Церкві принятий, що про нього буде бесіда далі. Коли до самих місій покликані місіонарі, що трудяться на місцях, то до місійної співпраці повинні увійти усі вірні без виїмку. Не треба згадувати, що окреме місце в підмозі місіям мають душпастирі, бо де ходить о апостолят та участь у ньому вірних, то все, що про це вони знають та яке до нього займають становище, залежить одиноко від їхнього пастиря.

В дальшому, полишивши на боці самі місії, розглядатимемо лише місійне співділання. В ньому бо ми заінтересувані, тому й годиться пізнати блище все, що становить місійну співпрацю. Не кожньому дано бути місіонарем, але кожній, не відриваючись від своїх обовязків, позістаючи на своїй стійці, може й повинен брати участь так в самому апостоляті як і його великих заслугах. Кожний вірний може брати участь бо, як далі побачимо, не вимагає вона чогось такого, на що не кожній може здобутися. Місійне співділадня легко доступне кожньому вірному, не спиняє його щоденних занять, на якім він не бувби становищі, і є тільки виявом повноти життя з віри, доказом релігійного вироблення та свідомости своїх обовязків, що

пливуть з того факту, що кожній крещений — прибраний божий син.

Кожній вірний повинен брати участь в апостоляті. З чого пливе наша місійна повинність, на чім операється наш обовязок участи в місіях, про це буде бесіда в наступнім розділі.